

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษากระบวนการเรียนรู้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนในชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ มีทั้งหมด 3 กลุ่ม ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ 2) ผู้นำกลุ่ม องค์กร ชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรปราการ และ 3) ผู้แทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักวิชาการผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการที่เลือกมาแบบเจาะจง คือ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 46 แห่ง แบ่งเป็น เทศบาลตำบล 14 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 32 แห่ง เป็นอำเภอเมืองสมุทรปราการ 10 แห่ง อำเภอพระประแดง 7 แห่ง อำเภอบางพลี 8 แห่ง อำเภอ พระสมุทรเจดีย์ 6 แห่ง อำเภอบางบ่อ 10 แห่งและอำเภอบางเสาธง 5 แห่ง รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 2 แสดงจำนวนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการ

อำเภอ	จำนวนเทศบาล (แห่ง)	จำนวน อบต. (แห่ง)	รวม
เมืองสมุทรปราการ	5	5	10
พระประแดง	1	6	7
บางพลี	1	7	8
พระสมุทรเจดีย์	2	4	6
บางบ่อ	3	7	10
บางเสาธง	2	3	5
รวม	14	32	46

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ <http://www.dla.go.th>

2) กลุ่มที่ใช้ในการศึกษากระบวนการเรียนรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนในชุมชน ได้แก่ ผู้นำกลุ่ม องค์กร ชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 17 แห่ง

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษากระบวนการเรียนรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนในชุมชน

อำเภอ	จำนวนกลุ่ม
เมืองสมุทรปราการ	3
พระประแดง	3
บางพลี	3
พระสมุทรเจดีย์	2
บางบ่อ	2
บางเสาธง	4
รวม	17

3) กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาตัวบ่งชี้แนวปฏิบัติที่ดี ด้านเศรษฐกิจชุมชนและการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนในชุมชน ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นักวิชาการผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบสำรวจกลุ่ม/ชุมชน/องค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่ดีหรือประสบความสำเร็จด้านเศรษฐกิจชุมชนและการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนในชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ เป็นแบบสำรวจแบบปลายเปิด ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ชื่อ สกุล ตำแหน่ง และรายละเอียดของการติดต่อ เช่น เบอร์โทรศัพท์ อีเมล เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่ม/ชุมชน/องค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่ดีหรือประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลพื้นฐานอำเภอที่ตั้งของกลุ่ม
2. ข้อมูลรายละเอียดกลุ่ม/ชุมชน/องค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่ดีหรือประสบความสำเร็จ ได้แก่
 - 2.1 ชื่อกลุ่ม/ชุมชน/องค์กร
 - 2.2 ที่อยู่
 - 2.3 ข้อมูลประธานกลุ่ม/ชุมชน/องค์กร ได้แก่ สถานที่ติดต่อ เช่น เบอร์โทรศัพท์ อีเมลล์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี/การประสบความสำเร็จและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน ได้แก่

1. แนวปฏิบัติที่ดีหรือการประสบความสำเร็จของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน
2. การนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน

2.2 แบบสัมภาษณ์กลุ่ม/ชุมชน/องค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่ดีหรือประสบความสำเร็จด้านเศรษฐกิจชุมชนและการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนในชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1. ชื่อ-สกุล
2. ตำแหน่ง/สถานภาพ ที่อยู่ โทรศัพท์ อีเมลล์

ส่วนที่ 2 กลุ่ม/ชุมชน/องค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่ดีหรือประสบความสำเร็จได้แก่

1. การรวมกลุ่มของกลุ่ม/ชุมชน/องค์กร
2. แนวปฏิบัติที่ดีหรือการประสบความสำเร็จของกลุ่ม
3. กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม
 - 3.1 ลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้
 - 3.2 องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้
 - 3.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้
4. การนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน

2.3 ประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่มตัวบ่งชี้แนวปฏิบัติที่ดีด้านเศรษฐกิจชุมชนและการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนในชุมชน

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวกับชุมชน กระบวนการเรียนรู้ ด้านเศรษฐกิจชุมชน
2. ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดทำเครื่องมือรวบรวมข้อมูลฉบับร่าง ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสอบถาม
4. นำเครื่องมือฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity)

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. จัดทำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สํารวจกลุ่มที่มีแนวปฏิบัติที่ดี มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบงานด้านเศรษฐกิจชุมชนในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ เกษตรอำเภอและกองสวัสดิการและสังคมของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 46 แห่งเพื่อนัดหมายเข้าพบ

2) เข้าพบเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย การสำรวจ และรายละเอียดแบบสำรวจรวมทั้งนัดหมายขอรับแบบสำรวจคืน

3) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์จัดทำเป็นฐานข้อมูลกลุ่มที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

3.2 ศึกษาลำดับขั้นตอนองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มด้านเศรษฐกิจชุมชน มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ติดต่อประสานงานกับผู้นำกลุ่มที่มีแนวปฏิบัติที่ดีจากฐานข้อมูลที่ได้ดำเนินงานในข้อ 1 เพื่อนัดหมายขอสัมภาษณ์

2) สัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มที่มีแนวปฏิบัติที่ดีโดยใช้แบบสอบถาม

3) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลใน 2 ประเด็น ได้แก่

- ลำดับขั้นตอนองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน

ด้านเศรษฐกิจชุมชน

- จัดทำตัวบ่งชี้แนวปฏิบัติที่ดีด้านเศรษฐกิจชุมชน

3.3 ศึกษาตัวบ่งชี้แนวปฏิบัติที่ดีด้านเศรษฐกิจชุมชนมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) จัดประชุมสนทนากลุ่มวิพากษ์ (ร่าง) ตัวบ่งชี้แนวปฏิบัติที่ดีด้านเศรษฐกิจชุมชนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2) ปรับปรุงแก้ไขตามผลการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4 นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มที่มีแนวปฏิบัติที่ดีมาจัดทำเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เอื้อต่อการเกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis and Synthesis)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี